

Acta

van de Generale Synode Zwolle-Zuid

2008-2009

van de Gereformeerde Kerken in Nederland

Hoofdstuk 6

Pastoraat en gemeenteopbouw

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap generaal-synodale publicaties via: publicaties@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Deputaten geestelijke verzorging militairen

Artikel 72

05-04-2008

Algemene behandeling rapport deputaten geestelijke verzorging militairen

Voorstel: deputaten geestelijke verzorging militairen

Materiaal:

rapport van deputaten geestelijke verzorging militairen

Besluit 1:

deputaten te dechargeren, hen te danken voor hun arbeid en het door hen gevoerde beleid goed te keuren.

Grond:

deputaten hebben blijkens hun rapporten naar vermogen aan hun opdrachten voldaan.

Besluit 2:

opnieuw deputaten te benoemen, verdeeld over de secties krijgsmachtpredikanten en militairen, met de volgende opdracht:

Sectie krijgsmachtpredikanten:

- a. als instantie te fungeren waaraan de overheid (c.q. de hoofdkrijgsmachtpredikant) mededeling kan doen, indien zij een of meer krijgsmachtpredikanten uit de gereformeerde kerken wenst;
- b. de ontwikkeling in de (geestelijke verzorging binnen de) krijgsmacht zo nauwkeurig mogelijk te volgen, te toetsen en zo nodig daarop in te spelen;
- c. een nauw contact met de hoofdkrijgsmachtpredikant te onderhouden om zo mogelijk tot goede afspraken te komen voor een verantwoord functioneren van door onze kerken uitgezonden krijgsmachtpredikanten;
- d. het lidmaatschap van de CIO-M te continueren en daarin naar vermogen een constructieve bijdrage te leveren;
- e. ijverig te zoeken naar predikanten die geschikt en bereid zijn de functie van krijgsmachtpredikant te vervullen en zo te komen tot een bezetting van de plaatsen die voor gereformeerde predikanten beschikbaar zijn. Daarbij dient gehandeld te worden conform de door de Generale Synode Zuidhorn 2002-2003 vastgestelde en door de GS van Amersfoort-Centrum 2005 bevestigde regelingen A, B en C;
- f. ten aanzien van hun arbeid zo nodig met voorstellen te komen in overleg met deputaten relatie kerk en overheid en kerkrecht en kerkorde;
- g. geregeld contact te onderhouden met de krijgsmachtpredikanten om van hen rapport te ontvangen van hun werkzaamheden, hen bij te staan in de uitoefening van hun functie en van hen informatie te ontvangen over de stand van zaken.

Sectie militairen:

- h. het opzetten en onderhouden van een netwerk van gereformeerde militairen in binnen- en buitenland;
- i. het onderhouden van contacten met het thuisfront van gereformeerde militairen, met inschakeling van de thuiskerken;
- j. het begeleiden van gereformeerde militairen bij hun plaatsing in of uitzending naar het buitenland.

Algemeen:

- k. het organiseren van bijeenkomsten waarin militairen toegerust worden voor hun taak als christen bij Defensie;
- l. het, op basis van bestudering van de ontwikkelingen binnen de krijgsmacht, opstellen van nota's en adviezen, die in de contacten met de hoofdkrijgsmacht-predikant en bij de deelname aan de CIO-M een constructieve bijdrage aan de geestelijke verzorging van militairen kunnen betekenen;
- m. van hun arbeid aan de volgende generale synode rapport uit te brengen.

Besluit 3:

de regeling C, artikel 8 (Acta GS Zuidhorn 2002-2003, bijlage V3) als volgt te wijzingen: De kerkenraad is na indiensttreding van de predikant bij defensie niet meer verantwoordelijk voor het levensonderhoud van de predikant en zijn gezin naar de artikelen 11 en 13 K.O., onder voorbehoud dat met de Vereniging VSE goede afspraken gemaakt zijn over de pensioenoverdracht. Eventuele financiële consequenties, voortvloeiend bij ontslag uit het krijgsmachtpredikantschap anders dan door verwijtbaar gedrag, zijn voor rekening van de Gereformeerde Kerken in Nederland, daarin vertegenwoordigd door de deputaten geestelijke verzorging militairen.

Gronden:

- 1. ook de al dan niet financiële verhouding tot de gemeente waaraan de krijgsmachtpredikant verbonden blijft dient naar art. 12 K.O. onder goedkeuring van de classis geregeld te worden;
- 2. dat de kerken gemeenschappelijk financiële verantwoordelijkheid blijven dragen voor haar krijgsmachtpredikant volgt uit zijn zending namens de gezamenlijke kerken;
- 3. er is hier sprake van analogie met de eerder getroffen regeling ter voorziening in het ontstane pensioengat (vgl. rapport deputaten GVM aan de GS Zuidhorn 2002-2003, paragraaf 5.4.4 en Acta GS Zuidhorn 2002-2003, artikel 99, besluit 1).

Bespreking

De volgende deputaten zijn bij de bespreking aanwezig: A. van den Berg, ds. C. van Breemen, G.H. Elzinga, ds. G.F. de Kimpe, A. Stam en ds. W. Tiekstra. Ook legerpredikant ds. A.H. van der Velden is ter vergadering.

Ter inleiding op de bespreking vertelt laatstgenoemde iets over zijn ervaringen in Uruzgan. Hij was daar aanwezig toen kort voor Goede Vrijdag in 2007 een aantal militairen sneuvelde. Samen met een Australische collega heeft hij een afscheidsdienst belegd, waarin ook de viering van het heilig avondmaal een plek had. In zo'n hectische situatie blijkt het lastig de synodebesluiten conform de letter uit te voeren. De opdracht is bijvoorbeeld de in de kerken vastgestelde formulieren te gebruiken. Dat is lastig in een tweetalige dienst. Aan deputaten GVM is deze problematiek ook gemeld. Wel is heel nadrukkelijk in deze dienst het evangelie verkondigd. De aanwezige militairen (een kleine veertig) is ook gewezen op hun verantwoordelijkheid voor deelname aan de viering van avondmaal. Twaalf vierden het avondmaal mee. Sindsdien heeft Van der Velden geen avondmaalsdiensten meer belegd. De situatie in Uruzgan is namelijk onvergelykbaar met die in Bosnië, waar hij eerder zat. Daar had je te maken met een groep die er langere tijd verbleef en met wie je in gesprekken een band op kon bouwen. In Uruzgan wisselt de samenstelling steeds, zodat je je verantwoordelijkheid als predikant voor deelname van militairen aan het avondmaal moeilijk tot niet waar kunt maken. Hij geeft op deze wijze aan dat de legerpredikanten op zeer zorgvuldige wijze invulling proberen te geven aan de taak die de kerken hen hebben opgedragen. Tot slot wijst hij op de bevoorrechte positie die de kerken hebben, dat ze in deze gebieden volop de gelegenheid hebben Gods evangelie te verkondigen.

In de bespreking passeert een aantal onderwerpen de revue. In de eerste plaats komt aan de orde het voorgestelde Besluit 3. Daarin lijkt een financiële verplichting te worden aangegaan door de kerken die moeilijk te overzien is.

Namens deputaten geeft Tiekstra aan dat hier sprake is van een hypothetische situatie. Een tweetal

kerken die een krijgsmachtpredikant (kmpr) aan zich wilden verbinden vroegen naar de eventuele financiële consequenties die voort konden vloeien uit ontslag van de kmpr. Ze wilden de verbinding wel aangaan, maar elk financieel risico uitsluiten. Defensie heeft natuurlijk ook een eigen regeling. Het gaat dus om een situatie waarin een predikant, bijvoorbeeld omdat de opdracht die hij krijgt zo afwijkt van wat de kerken voorstaan, deze opdracht zou moeten weigeren. Dan kun je hem niet met de financiële gevolgen daarvan belasten, maar zul je als kerken je verantwoordelijkheid dienen te nemen. Maar dat zo'n situatie zich in de praktijk zal voordoen is op dit moment volstrekt hypothetisch. Het voorstel is opgenomen om kerken die een kmpr aan zich willen verbinden gerust te stellen.

Een ander punt betreft de contacten met de militairen in Nederland. Voor cursussen etc. is weinig animo, terwijl in de geestelijke toerusting van militairen toch de wortels liggen van het deputaatschap. Zou hier toch niet wat meer op ingezet moeten worden?

Deputaten geven aan dat de wens wel bestaat, maar dat de situatie in de krijgsmacht aanzienlijk verschilt met vroeger. Het woord 'cursus' dateert echt nog uit de tijd van de dienstplicht. Militairen die uitgezonden worden krijgen een intensieve training, zijn het land uit, moeten zich zo intensief voorbereiden dat een eigen traject vanuit GVM hierin moeilijk inpasbaar is. Het leger doet bovendien zelf veel aan geestelijke voorbereiding, in welk traject ook onze eigen predikanten meedoen. In dat vormingswerk ligt, aldus Van der Velden, wel degelijk de nadruk op geestelijke aspecten. Je denkt met elkaar na over gewond zijn, sneuvelen, de dood. En als GK-er ontkom je er dan – gelukkig! – niet aan om te getuigen van de hoop die in je is. Zijn ervaring is dat militairen, die in zo'n traject zitten, blij zijn dat ze een weekend thuis zijn en dan niet zitten te wachten op het deputaatschap GVM. Wel roepen deputaten de kerken op hen te laten weten wanneer er gemeenteleden uitgezonden worden.

Er wordt veel waardering uitgesproken voor het werk van deputaten. Wel ligt er nog een lacune naar het oordeel van enkele leden. Dat betreft de nazorg. Militairen die terugkomen hebben regelmatig traumatiserende situaties meegemaakt. Hoe geef je als kerken de juiste pastorale zorg? Deputaten wijzen er op dat defensie dat in eerste instantie zelf oppakt. Daar is ook de knowhow aanwezig. Als de kerken signalen oppikken, laten ze dan vooral doorverwijzen. Dat kan via deputaten. Er wordt ook gewezen op de DVD die bestaat over het leven van de uitgezonden. Deze geeft een zeer verhelderend beeld over de situatie waarin de betrokkenen verkeren. Maar een pasklare oplossing voor de problematiek van getraumatiseerde militairen is er niet. Er bestaat nog een zekere collectieve verlegenheid over de vraag hoe deze problematiek aan te pakken.

De vergadering gaat verder akkoord met de opvatting dat dit deputaatschap niet de aangewezen instantie is om zich bezig te houden met de geestelijke verzorging in justitiële inrichtingen. Er leek sprake van een verwantschap, bijvoorbeeld qua organisatie door de overheid, maar inhoudelijk zijn er te weinig overeenkomsten.

De besluiten 1 en 2 zijn met algemene stemmen genomen, waarbij ds. Tiekstra als deputaat bij besluit 1 buiten stemming blijft.

Artikel 73

20-06-2008

Benoeming deputaten geestelijke verzorging militairen

Op voordracht van het moderamen benoemt de synode de volgende deputaten geestelijke verzorging militairen:

sectie krijgsmachtpredikanten		
<i>primi</i>	<i>aftredend</i>	<i>secundi</i>
A. van den Berg (s), Hardenberg	2014	G.A. Rietveld, Amersfoort
C. van Breemen, Soest	2014	
G.H. Elzinga, Deventer	2014	
H. Emmens, Steenwijkerwold	2011	

L. Jobse, Ede	2011	
W.M. van Wijk, Deventer	2017	
B.H. Hop, Bunschoten	2017	
K. van Hoek, Nieuwleusen	2017	

sectie militairen		
<i>primi</i>	<i>afredend</i>	<i>secundi</i>
M.C. van der Burgh, Deventer	2011	A.J. Dekker, Zutphen
G. Bijlenga, Nieuwleusen	2017	R. Lap, Colmschate
K. ter Veer, Zutphen	2014	

Artikel 74

05-04-2008

Revisieverzoek Acta GS Amersfoort-Centrum 2005, art. 102

Voorstel: commissie Holland-Zuid

Materiaal:

revisieverzoek van Gereformeerde Kerk te Ten Boer waarin zij mededeelt het besluit van de GS Amersfoort-C 2005 (Acta 102, 3a) vooralsnog niet als bindend te aanvaarden omdat

1. dit besluit niet in overeenstemming is met art 60-61 K.O. en art 34-35 NGB;
2. in deze situatie geen sprake is van kerk, openbare eredienst en toezicht op leer en leven van de avondmaalsganger;
3. het avondmaal in de gemeente gevierd dient te worden waar ook sprake is (kan zijn) van afhouding;
4. teveel ruimte geboden wordt voor registratie van gedoopte militairen buiten de kring van de Gereformeerde Kerken;
5. onduidelijk is waar de beperking van de uitzondering ligt.

Besluit:

aan het verzoek tot revisie niet te voldoen.

Gronden:

6. de KO. spreekt weliswaar niet over het bedienen van de sacramenten in uitzonderingssituaties, maar dat is eigen aan een kerkorde die algemene regelgeving biedt;
7. de wijze waarop de GS Amersfoort-C 2005 deze bediening van de sacramenten in uitzonderingssituaties geregeld heeft sluit echter wel aan bij wat de kerken hebben afgesproken:
  - a. sacramenten zullen bediend worden in een samenkomst die een eredienst is en binnen de beperkingen van de situatie zoveel mogelijk het karakter van de christelijke gemeenschap honoreert, nl dat ze een gemeenschap is op basis van Gods Woord (met in die gemeenschap het gebruik van de formulieren);
  - b. de verantwoordelijkheid voor het heilig gebruik van de sacramenten wordt bij de gebruikers gelegd, maar niet bij hen alleen: ook bij de predikant en de andere avondmaalsgangers: zo wordt recht gedaan aan zelftucht, onderlinge tucht en kerkelijke tucht;
  - c. het kerkelijk karakter blijkt ook daarin dat het sacrament bediend wordt door een predikant die vanuit de kerken gezonden is, en die begeleid wordt namens de kerken, terwijl op zijn leer en leven wordt toegezien door zijn kerkenraad (vgl. een missionair predikant die ook gemachtigd is de sacramenten te bedienen).
  - d. het is eigen aan uitzonderingen dat de begrenzing niet op voorhand gegeven kan worden. Goede regelgeving wil een weg wijzen in uitzonderlijke omstandigheden.

Het besluit is met algemene stemmen genomen, waarbij die leden die ook lid waren van de GS van Amersfoort-C 2005 buiten stemming bleven.

Artikel 75

16-05-2008

Revisieverzoek doop kinderen militairen Acta GS AC 2005 art. 102

Voorstel: commissie Holland-Zuid

Materiaal:

brief van de Gereformeerde Kerk te Kornhorn naar aanleiding van Acta Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005, art. 102, Besluit 3a lid 3, over de doop aan kinderen geboren in een gezin van gelovige militairen; de kerkenraad vraagt dat als voorwaarden voor de bediening van de doop worden toegevoegd:

- b. de doopouders de gereformeerde leer inclusief de leer over de doop belijden;
- d. de deputaten geestelijke verzorging militairen positief hebben geadviseerd (huidig b. wordt c.; huidig c. wordt e.; huidig d. wordt f.)

Besluit:

aan het verzoek van de GK te Kornhorn niet te voldoen.

Grond:

1. in het verzoek wordt ten onrechte het verschil niet in rekening gebracht tussen de doop aan een volwassene en de doop aan een kind. De doop aan een volwassene wordt bediend aan iemand die nog niet tot een gemeente behoorde, tot geloof komt en zijn geloof wil belijden. Omdat er in die situatie van toelating door een kerkenraad geen sprake is, wordt advies gevraagd aan deputaten GVM. Bij de doop aan een kind zijn de ouders lid van een christelijke gemeente, zo staan zij al onder opzicht en tucht van hun kerkenraad;
2. de kerkenraad gaat eraan voorbij dat bij de bediening van de doop in de tweede doopvraag instemming met de gereformeerde leer wordt gevraagd. Daarmee is voldaan aan de voorwaarde die hij toegevoegd wil zien.

Bespreking

Namens deputaten kerkrecht en kerkorde woont mr. P.T. Pel de vergadering bij. De vergadering is akkoord na de toevoeging van de tweede grond aan het oorspronkelijk voorstel van de commissie. Immers, bij de doop zelf wordt gevraagd om instemming met de christelijke leer. Daarmee is voldaan aan de voorwaarde die de kerk van Kornhorn toegevoegd wil zien.

Het besluit is genomen met 1 onthouding. Ds. Tiekstra, tevens deputaat GVM, onthoudt zich van stemming.

Deputaten pastorale zorg aan doven en slechthorenden

Artikel 76

12-04-2008

Algemene behandeling rapport deputaten pastorale zorg aan doven en slechthorenden

Voorstel: deputaten pastorale zorg aan doven en slechthorenden

Materiaal:

rapport deputaten pastorale zorg aan doven en slechthorenden.

Besluit 1:

- a. dankbaarheid uit te spreken voor de doorgaande pastorale zorg voor doven en slechthorenden;
- b. deputaten te dechargeren onder dank voor het werk dat ze gedaan hebben;
- c. de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid te bedanken voor het gevoerde beleid.

Grond:

de pastorale zorg voor doven en slechthorenden is goed behartigd door de deputaten en de GK te Zwolle-Zuid heeft daarbij een positieve rol gespeeld.

Besluit 2:

- a. de GK te Zwolle-Zuid te verzoeken verder te handelen overeenkomstig het besluit van de Generale Synode van Berkel en Rodenrijs 1996, Acta art. 55, Besluit 3;
- b. een deputaatschap te benoemen van zeven personen ten behoeve van de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden, waaronder bij voorkeur minstens twee dove personen en bij voorkeur twee predikanten.

Gronden:

1. de rol van de GK te Zwolle-Zuid blijft van belang omdat de dovenpredikant officieel aan die gemeente verbonden is als predikant;
2. het opnieuw benoemen van dove mensen binnen het deputaatschap waarborgt de continuïteit in de dove bemensing van het deputaatschap;
3. de wenselijkheid van pastorale ervaring binnen de 'smalle deputaten' rechtvaardigt de benoeming van twee predikanten;
4. de ervaring heeft geleerd dat een deputaatschap van zeven personen voldoende is voor het werk in de taakgroepen binnen het deputaatschap.

Besluit 3:

de deputaten de volgende instructie mee te geven:

- a. zij regelen en begeleiden de speciale toerusting van de predikant;
- b. zij staan de predikant met raad en daad terzijde; zij begeleiden hem; zij zien toe dat hij de hem gegeven instructie uitvoert, op dezelfde manier waarop ouderlingen toezien op de ambtsdienst van hun medeambtsdragers, volgens artikel 21 KO;
- c. zij behandelen eventuele klachten uit het midden van de kerken over het functioneren van de predikant. Zij mogen die klachten alleen in behandeling nemen als de klagende instantie eerst zelf geprobeerd heeft met de predikant tot een oplossing te komen. In zaken die leer of leven van de predikant raken, houden zij zich aan wat daarover in de instructie voor de GK te Zwolle-Zuid is vastgesteld (Acta GS Ommen 1993, art. 42);
- d. zij proberen samen met de predikant de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden te stimuleren en te coördineren. Zij voorzien de predikant van de communicatieapparatuur die hij voor zijn werk nodig heeft;
- e. zij onderhouden goed contact met de in het land bestaande dovencommissies;
- f. zij vergaderen als regel vier keer per jaar. Zij wijzen uit hun midden een voorzitter en secretaris aan. Ook dragen ze een penningmeester voor om door de synode benoemd te worden. De voorzitter fungeert als samenroeper. Deputaten nodigen in de regel de predikant voor doven en slechthorenden uit. Hij mag als adviserend lid aan de vergaderingen deel nemen. Ook een afgevaardigde van de kerkenraad van de GK te Zwolle-Zuid kan uitgenodigd worden als adviserend lid, wanneer de deputaten of de dovenpredikant of de raad van de GK Zwolle-Zuid hierom vragen;
- g. zij onderzoeken of er middelen voorhanden zijn om Bijbel en belijdenis zo dicht mogelijk bij de dove en slechthorende broers en zussen te brengen;

- h. zij stimuleren de dovenpredikant contacten te onderhouden met dove en slechthorende christenen buiten de Gereformeerde Kerken in Nederland, waar dit mogelijk is;
- i. als er een vacature voor dovenpredikant ontstaat, dan handelen zij naar de instructie van de GS Ommen 1993 (Acta art. 42, besluit 6) en dan onderzoeken zij tevens of de eis gehandhaafd moet blijven dat de dovenpredikant zich in Zwolle-Zuid vestigt;
- j. van hun arbeid rapport uit te brengen aan de eerstvolgende generale synode en hun rapport uiterlijk drie maanden voor het begin van de volgende generale synode aan de kerken toe te zenden.

Gronden:

1. de vastgestelde overeenkomst tussen de Gereformeerde Kerken in Nederland en de predikant voor de pastorale verzorging van dove en slechthorende broers en zussen voldoet in de praktijk goed. Dit geldt ook voor de vastgestelde instructies;
2. het werk onder doven en slechthorenden heeft als eerste doel: gemeentes helpen hun doven zo goed mogelijk te laten functioneren in hun eigen gemeente. Helpen technische voorzieningen daarbij? Dan kunnen deputaten dat goed coördineren en gemeenten instrueren;
3. ook buiten onze kerken zijn veel Bijbelgetrouwe doven en slechthorenden die pastorale zorg nodig hebben. Zij mogen delen in de zorg die de HEER aan zijn kerk wil geven;
4. ook buiten onze kerken is gelegenheid onder dove christenen het gereformeerde geluid te laten horen;
5. huisvesting in Zwolle-Zuid van een eventuele nieuwe dovenpredikant is problematisch vanwege de hoge kosten.

Bespreking

Bij de bespreking zijn de deputaten H. Batterink, W. Groen, N. Versteeg, J. Knepper-Kok, ds. G.J. Slotman en M. van der Veen aanwezig. Mevr. M. Groen-Verheij treedt op als doventolk. Ook de dovenpredikant, ds. Tj. van Dijk is ter vergadering.

Hij leidt ook kort de bespreking in. Om de afgevaardigden echt in het onderwerp te laten komen laat hij eerst Gezang 141:1 zingen: Dankt, dankt nu allen God. Hij legt vooraf uit dat doof zijn en zingen moeilijk samen gaan. De emotie bij het zingen die wij voelen, zeker samen in een grote kerk, daar hebben zij niks mee. Er zijn verschillende methoden geprobeerd, maar het lukte niet echt. Een groot probleem blijft, naast de emotionele zijde, dat de Nederlandse taal voor de dove broeders en zusters hun tweede taal is. De teksten van veel liederen en psalmen zijn dan feitelijk te moeilijk. Hier en daar zijn doven bezig eigen gebarenpoëzie te ontwikkelen – een boeiend proces.

Waar mogelijk is het fijn als horenden en doven samen een lied kunnen zingen. Daartoe is een programma ontwikkeld dat de lettergrepen stuk voor stuk oplicht via de beamer. Dat werkt prima, zeker ook voor de doelgroep slechthorenden. Inmiddels zijn gelukkig ook de auteursrechten hiervoor geregeld, zodat het daadwerkelijk gebruikt mag worden.

Op uitnodiging van ds. Van Dijk zingt de vergadering vervolgens het opgegeven gezang. Na het zingen wijst hij er op dat regel 2: met hart en mond en *handen* – dat hier geen werkelijkheid was. Hij nodigt iedereen uit om onder leiding van de doventolk samen met de dove broeders en zusters het lied nogmaals te zingen, vergezeld van de bijbehorende doventaal. Dit samen zo zingen maakt diepe indruk op de aanwezigen.

Een punt van bespreking is de plaats van de doven en slechthorenden in de gemeente. In het rapport wordt gesteld dat er nog veel eenzaamheid heerst onder dove brs. en zrs. Dat is natuurlijk niet dit deputaatschap te verwijten, maar zouden de kerken niet meer gestimuleerd moeten worden om zich, waar mogelijk, aan te passen aan de betrokkenen? In het rapport van deputaten integratie mensen met beperkingen staan prachtige dingen over de inclusieve gemeente. Hebben deputaten D&S daar ook wat aan? Kan het SGO ook wat betekenen, nu de integratie daarheen verhuist?

Deputaten antwoorden dat de bottleneck hier toch de communicatie is. Je ziet vaak bij jonge mensen dat ze juist wél bij de 'horende' wereld willen horen. Ze willen niet anders zijn. Maar na een tijd merken ze dat dat geen haalbare kaart is en zie je een terugtrekken in de eigen wereld. Daar komt hun wijze van communiceren tot zijn recht. We denken er wel over hoe het anders kan, maar het blijft moeilijk. Er zijn wel dingen denkbaar. Zo wordt in een gemeente erover nagedacht om de Geloofsbelijdenis aan te leren in gebarentaal, zodat je samen je geloof in God kunt belijden. Een prachtig initiatief. Een extra opdracht aan het deputaatschap geven om de kerken te stimuleren is niet nodig.

De synode kan er van uit gaan dat deputaten, in overleg ook met de regionale commissies, dit nu al tot hun taak rekenen. Overleg met het SGO en deputaten mensen met beperkingen zullen deputaten ook zeker niet uit de weg gaan als daar voordeel uit te halen is.

Een ander punt betreft de positie van de dovenpredikant. Uit het rapport blijkt dat hij zo'n 15 dagdelen per week werkt. Is dat niet te veel en is er voldoende ondersteuning voor hem. Hebben deputaten overwogen om, naast de predikant, ook een pastoraal of maatschappelijk werker in dienst te nemen? Immers, niet alles wat Van Dijk doet is theologenwerk.

Van Dijk antwoordt dat het inderdaad hard werken is, maar dat hij zeer goede ondersteuning krijgt van zowel de deputaten als de predikanten van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Zuid. Wat betreft het aanstellen van een tweede man: op dit moment wordt in die richting geen actie ondernomen. Het zou mooi zijn als er uit de kring van de dove broeders en zusters zelf een predikant gevonden zou kunnen worden, zodat ze in hun eigen taal aangesproken kunnen worden. Op termijn ziet hij hier zeker mogelijkheden. Verder wordt er goed samengewerkt met vereniging dit Koningskind. Eventuele financiële ondersteuning van dit werk van die vereniging, bijvoorbeeld via deputaten generale diaconale zaken, zou ook voor deputaten D&S welkom zijn.

Tot slot wordt gesproken over de (on)mogelijkheden van een doventolk bij de kerkdiensten die door deputaten radio- en televisieuitzendingen worden verzorgd. Graag hadden deputaten een doventolk in beeld, zodat ook de dove 'zappers' blijven hangen, maar deputaten RTV vrezen dat de kijkcijfers dan flink zullen zakken. Verder dan wat gedachten over opnamen op cd-rom (waarop later gebarentaal ingevoegd wordt) en eventueel uitzending via twee kanalen komt de vergadering echter niet.

De besluiten worden vervolgens met algemene stemmen genomen.

Artikel 77

10-10-2008

Benoeming deputaten pastorale zorg aan doven en slechthorenden

Op voordracht van het moderamen benoemt de synode de volgende deputaten pastorale zorg aan doven en slechthorenden:

<i>primi</i>	<i>afredend</i>	<i>secundi</i>
H.J. Batterink, Rotterdam	2011	J. Holtland, Zeewolde
Mevr. M. Bronsema, Rotterdam	2017	J. van Balen-Aarden, Groningen
L. Bruggeman, Rotterdam	2011	
E. Oostland, Ommen	2017	
F. Schoon, Groningen	2017	
G.J. Slotman, Dalfsen	2011	
N. Versteeg, Beemte Broekland	2014	

Deputaten integratie mensen met beperkingen

Artikel 78

13-06-2008

Algemene behandeling rapport deputaten integratie mensen met beperkingen

Voorstel: deputaten integratie mensen met beperkingen.

Materiaal:

1. rapport deputaten integratie mensen met beperkingen (Depin), waarin onder meer aandacht wordt gegeven aan vereniging *dit Koningskind* als dé belangenbehartiger voor gereformeerde mensen met beperkingen (p. 6 en 8);

2. brief Depin, d.d. 30 mei 2008, met het verzoek te waarborgen dat bestaande activiteiten voor de ontwikkeling van catechesemateriaal ten bate van mensen met een beperking inclusief het ontwerpen van een handleiding, zullen worden bevorderd door gebruik te maken van expertise en ervaringen van betrokkenen in onze kerken.

Besluit 1:

de deputaten onder dank voor hun werk te dechargeren.

Grond:

de deputaten hebben hun werk conform hun instructie verricht.

Besluit 2:

- a. de taken van het deputaatschap integratie mensen met beperkingen over te dragen aan het steunpunt gemeenteopbouw (SGO) volgens het tussen Depin en deputaten SGO overeengekomen overdrachtsprotocol, zoals opgenomen in het rapport van Depin;
- b. het SGO op te dragen de visie, neergelegd in de notitie "Visie op inclusieve gemeente" te verwerken bij de uitvoering van de overgedragen taken;
- c. het SGO op te dragen de overgedragen werkzaamheden te verrichten overeenkomstig een later vast te stellen budget;
- d. het SGO op te dragen catechesemateriaal te ontwikkelen voor mensen met beperkingen, onder andere in samenwerking met anderen die binnen onze kerken op dit gebied werkzaam zijn.

Gronden:

1. vanuit 1 Kor. 12 ligt het voor de hand te werken aan integratie van mensen met beperkingen. Dit vereist veel hulp. Vrijwilligers kunnen veel werk verzetten, maar er is een goede infrastructuur nodig voor de uitvoering van de taken. Het genoemde protocol biedt de nodige garanties voor een goede borging bij de overdracht van bestaande en te ontwikkelen Depin-activiteiten aan het SGO;
2. het SGO biedt een goede infrastructuur om een werkgroep van vrijwilligers op te zetten en aan te sturen voor advisering en toerusting van plaatselijke kerken;
3. het SGO is bezig met uitwerking van activiteiten als het opzetten van een loketfunctie en het opbouwen van een netwerk. Voorts noodzaakt een goede overdracht van activiteiten door Depin aan het SGO dat bestaande werkzaamheden worden gecontinueerd en opgedane expertise wordt benut.

Bespreking

De preses heet de deputaten welkom. Aanwezig zijn zr. T.J. van 't Foort-van Til, br. L.R. Meedendorp, br. B. Wesseling en ds. A.J. van Zuijlekom. Hij staat kort stil bij het feit dat deputaten moeite hadden hun werk weer op te pakken, nadat de synode van Amersfoort-Centrum had besloten deputaten op te dragen hun werkzaamheden af te bouwen. Dat deputaten er nu zijn is bijzonder, er is serieus nagedacht om te stoppen. Hij spreekt namens de vergadering zijn respect uit voor hetgeen deputaten gedaan hebben.

Zr. Van t' Foort introduceert nog kort het rapport. Ze staat stil bij de rol van de kerk en de kerkelijke gemeenschap in het leven van mensen met beperkingen. Wanneer deze mensen niet tot hun recht kunnen komen, dan wordt de beperking een handicap. Wanneer de omgeving zich echter aanpast, worden én de mensen met een beperking én de andere betrokkenen beiden verrijkt. Geen speciale programma's, maar een inclusieve gemeente, waarbinnen iedereen op zijn eigen wijze en eigen plek meedraait. Dat maakt het feest groot voor iedereen.

Vanuit de vergadering worden gevoelens van weemoed geuit. Een vijftiental jaren geleden is dit deputaatschap bevochten in de kerk, vanuit de oprechte overtuiging: er is veel werk te doen. Dan

mag nu de vraag gesteld worden: is het werk gedaan? Het gaat door binnen het SGO, zoals voorgesteld. Maar is blijvende aparte aandacht niet noodzakelijk? Het model van de inclusieve gemeente is een mooi model. Maar dekt dat in alle opzichten het bijbelse beeld van de gemeente als een lichaam? Zijn er ook geen mensen die, denk bijvoorbeeld aan meervoudig wilsonbekwamen, waarvoor echt gerichte aandacht nodig is? Wordt er op dit terrein in de toekomst nu niks meer gedaan? Een andere vraag die gesteld wordt bij het concept inclusieve gemeente is of aangepaste diensten dan nu verleden tijd zijn. Dat zou jammer zijn. Daar is veel expertise in opgebouwd. Het doel dat je wilt bereiken met deze diensten bereik je nooit met een gewone dienst. Voorgesteld wordt daarom onder andere om te spreken van inclusie-plus. Wie dan dat terrein overziet, moet zich echt de vraag stellen of de gevraagde 0,2 fte wel voldoende is.

Betreurd wordt dat deputaten er niet in geslaagd zijn – en dat is hún zeker niet te verwijten – om werkgroepen te vormen die de plaatselijke kerken van advies kunnen dienen en kunnen fungeren als platform voor het uitwisselen van informatie. Deputaten volstaan nu met een aanbeveling. Maar dat is echt te mager. Aan de hele overgang naar het SGO kleven nog te veel onduidelijkheden. Deputaten stellen dat er relatief veel expertise aanwezig 'lijkt'. Is daarmee voldoende de voortgang van het werk gewaarborgd? Blijft de opgebouwde kennis en knowhow dan daadwerkelijk beschikbaar? Of wordt het dan toch een ondergeschoven kindje. De vraag moet gesteld worden of in dit stadium de overgang wel verantwoord is. Het lijkt een opheffing te worden zonder zekerheden voor de toekomst.

Er zijn ook andere opvattingen. Zo worden kritische vragen gesteld bij het voorstel van deputaten om 0,2 fte binnen SGO ter beschikking te stellen van dit werk. Dat lijkt niet te kloppen met hetgeen Amersfoort uitsprak. Zij bepaalde dat deputaten het werk af moesten bouwen. Nu wordt het, zij het op een andere plek en onder een andere naam, gewoon voortgezet.

In hun antwoord gaan deputaten in eerste instantie in op de vraag of de werkzaamheden voldoende geborgd zijn binnen het SGO. Zij stemmen in met de gedachte dat het werk niet klaar is, al is het deputaatschap afgebouwd. Integendeel. We zijn nog maar pas begonnen en het zal in deze bedeling ook niet af komen. Deputaten maken duidelijk dat je het met alleen fanatieke vrijwilligers, zoals wel gesuggereerd werd, niet redt. Naast die mensen heb je ook een centraal punt nodig van waaruit de aansturing, ordening en bewaking plaats kan vinden en een adres waar mensen terecht kunnen met hun vragen. Van daaruit kan ook overleg plaats vinden met andere organisaties die actief zijn op dit gebied, denk met name aan vereniging *dit Koningskind*. Een en ander past goed binnen de structuur van het SGO dat zich met gemeenteopbouw – breed - bezighoudt en ook nu al vaak als 'spin in het web' wordt genoemd. Daar zul je inderdaad wat tijd voor vrij moeten maken. Zoiets kan het SGO er niet 'even' bij doen. Dan zal de aandacht verslappen op den duur. Deputaten hebben uit het overleg met het SGO het vertrouwen dat het werk daar op een goede manier kan worden voortgezet. De vergadering heeft gelijk wanneer ze stelt dat met de 0,2 fte het werk niet geborgd is. Borging zit niet in een zak geld, maar in de opdracht die de synode aan het SGO geeft. Dat is de crux. Er is de afgelopen periode een goede start gemaakt – ook het laatste jaar weer met het ontwikkelen van catechesemateriaal. Het zal aan de synode zijn en aan het SGO om de voortgang daarvan te bewaken.

De bijlage in het rapport over de inclusieve gemeente is een startpunt voor het verder nadenken, geen eindpunt van de gedachtevorming. Het poogt een bijdrage te leveren aan de gedachtevorming binnen de kerk over de vragen zoals die ook tijdens deze discussie gesteld zijn. De gedachten die zijn uitgesproken over de inclusie-plus, het én waar mogelijk samen doen én waar nodig aparte aandacht geven spreekt deputaten zeer aan. Dit werk vraagt om maatwerk. Het is goed als het gesprek daarover gaande blijft.

Tweede ronde

De tweede ronde vindt plaats op 13 juni. Namens de commissie Groningen meldt br. Kooistra dat er overleg is geweest over het punt van de financiën. Met de financiële commissie is afgesproken dat over de extra kosten die met het aannemen van het aanvankelijk voorgestelde besluit gemeoid zijn later gesproken zal worden. Dat punt is dus even geparkeerd. Wel is gemeld dat er voor dit werk gelabeld geld aanwezig is: er is een budget beschikbaar van ruim € 21.000,-- per jaar. Maar de precieze invulling komt later. Er is een nieuw besluit 2d toegevoegd met grond 3, waarin de door de vergadering in de eerste ronde gevraagde borging verwoord is.

Een paar kleine punten uit de bespreking tot slot.

Deputaten stellen voor de visie over de inclusieve gemeente vast te stellen. Dat is een ongelukkige formulering. Synoden stellen geen visies vast. Voorgesteld wordt daarom om die zin te vervangen door een formulering in de zin dat de visie als uitgangspunt wordt genomen voor het werk dat gedaan moet worden. Deputaten nemen dit over.

Kan de synode niet iets meer vastleggen over samenwerking met andere organisaties, zoals *dit Koningskind*? Voordat je het weet heb je twee netwerken naast elkaar. Dat is natuurlijk wel een aantrekkelijke gedachte, maar zal niet gaan, aldus deputaten, omdat de GS geen opdrachten kan verstrekken aan *dit Koningskind*. Wel mag de vergadering ervan uitgaan dat zeer nauw met deze vereniging wordt samengewerkt, ook zonder expliciete opdracht.

De besluiten zijn is met algemene stemmen genomen, waarbij ds. Van Zuijlekom als deputaat bij besluit 1 buiten stemming blijft.

Na de afronding van de bespreking en het aannemen van de voorstellen is het deputaatschap integratie mensen met beperkingen historie geworden. Maar, aldus de preses ter afronding: we nemen geen afscheid. In deze zin dat het werk voorbij is. Het gaat om een herschikking van taken. Met een positief doel: aandacht voor mensen met beperkingen. Niet langer als een aparte groep, maar als onderdeel van de gemeente. Moge de Heer deze herschikking voor de betrokkenen tot een zegen doen zijn.

Deputaten steunpunt gemeenteopbouw

Artikel 79

19-04-2008

Algemene behandeling rapport deputaten steunpunt gemeenteopbouw

Voorstel: deputaten steunpunt gemeenteopbouw

Materiaal:

1. rapport van deputaten steunpunt gemeenteopbouw;
2. jaarstukken, accountantsverklaring en managementletter.

Besluit 1:

het gevoerde beleid van deputaten steunpunt gemeenteopbouw goed te keuren en hun decharge te verlenen.

Gronden:

1. de deputaten hebben het steunpunt naar de eisen van de tijd bestuurd;
2. de deputaten hebben ervoor zorg gedragen dat er in het steunpunt personen zijn die de punten a t/m g van het besluit 2, lid 2 (Acta Generale Synode Amersfoort-Centrum 2005, art.110) uitvoeren;
3. de deputaten hebben er voor gezorgd dat concrete doelstellingen en plannings met betrekking tot het steunpunt werden ontwikkeld;
4. de deputaten hebben de praktische uitvoering rond de ontwikkeling van het steunpunt ter hand genomen en daarvan aan de generale synode van 2008 verslag gedaan;
5. de deputaten hebben het werk met betrekking tot het onderwerp toerusting van jongeren cf. besluit 2, lid 3 (Acta GS Amersfoort-C 2005) uitgevoerd.

Besluit 2:

deputaten te benoemen en te machtigen het steunpunt gemeenteopbouw te besturen. Deputaten dragen er daarbij zorg voor dat er in dit steunpunt personen zijn die, geworteld en gegrond in Christus liefde en gesierd met gaven van wijsheid en deskundigheid, bijdragen leveren aan de toerusting van de kerken en haar leden in de groei naar Christus, en:

- a. de kerken ondersteunen bij visie- en missieontwikkeling op het terrein van gereformeerde gemeenteopbouw;
- b. deze kennis verzamelen en beschikbaar stellen aan de kerken;
- c. actuele vragen in de kerken verzamelen, thematiseren en verwerken in toerustingsmateriaal;
- d. streven naar versterking van de netwerkfunctie;
- e. samenwerking zoeken met en stimuleren tussen andere 'aanbieders' op het terrein van gemeenteopbouw, en in samenspraak met hen zoeken naar mogelijke strategische allianties of fusies;
- f. op het terrein van kerkelijk advieswerk met betrekking tot gemeenteopbouw een duidelijk aanspreekpunt worden en blijven;
- g. het GemeenteNproject ondersteunen;
- h. diensten en producten ontwikkelen ten dienste van de kerken op het gebied van toerusting van jeugd en jongere(n).

Gronden:

1. het steunpunt gemeenteopbouw blijft, gezien de hoeveelheid vragen die uit de kerken worden voorgelegd, in een behoefte voorzien;
2. doelstellingen en plannen met betrekking tot de taken van het steunpunt zijn ontwikkeld en zijn in uitvoering;
3. het steunpunt kan inzake het GemeenteNproject dienen als informatiepunt op het gebied van toerusting van jeugd- en jongerenwerk.

Besluit 3:

- a. aan het Steunpunt Gemeente Opbouw een budget toe te kennen voor continuering van de taken van Depin van € 21.400,-- per jaar, inclusief een personele ondersteuning van 0,1 fte.

Gronden:

met dit budget kan binnen het SGO het werk van Depin worden voortgezet.

Bespreking

Bij de bespreking zijn aanwezig de deputaten J.P. Crielaard, D. Roose, J.T. Walinga en ds. B. van Zuijlekom. Naast de directeur van het steunpunt gemeenteopbouw R. van Dongen zijn ook andere medewerkers aanwezig. Als adviseur is prof. dr. M. te Velde bij de vergadering.

Deputaat Roose presenteert kort het rapport. Hij memoreert het feit dat zes jaar geleden het deputaatschap, samen met het steunpunt, is ingesteld ter vervanging van het toenmalige Gereformeerd Vormingsinstituut (GVI). Hierdoor kreeg het werk een kerkelijke inbedding. De opdracht was, kort samengevat, om een centrum te gaan runnen voor dienstverlening aan de kerken. Niet geïsoleerd, maar in samenwerking met andere spelers in het veld. Kernbegrip: een netwerkorganisatie ontwikkelen, die als een spin in het web kan fungeren. De gedachten die in de werkgroep afstemming deputaatschappen zijn ontwikkeld passen hier naadloos in.

Was het centrum 6 jaar gelden met name gericht op cursusaanbod, nu wordt er door de kerken veel gevraagd naar dienstverlening op maat. Dat maakt het werk wel spannend. Hoe krijg je dat in zo'n kleine organisatie voor elkaar? Daarnaast speelt de financiering daarvan een rol. Hoeveel doe je uit de algemene middelen, en hoeveel breng je de klant in rekening.

Gelet op de zich wijzigende taken van het SGO, hadden deputaten graag een discussie op deze vergadering over een aantal punten:

- wat moet de strategie zijn voor de komende jaren;
- hoe gaat de financiering er uit zien, nu de reserves opraken;
- hoe gaan de verschillende deputaatschappen in de toekomst samen op, zodat je de beperkte middelen die je hebt, zowel qua professionals als qua financiën zo effectief mogelijk inzet. Het zou goed zijn wanneer er één centraal loket kwam waar de kerken en gemeenteleden terecht konden voor de diverse dienstverleningen die we kennen.

In de eerste ronde wordt stilgestaan bij de toonzetting van het rapport. Er worden vele dingen in benoemd en aangestipt: verhouding kerkorde en kerkverband; waarschuwing tegen bepaalde ontwikkelingen; wat is een kerk: een sociaal systeem? een doelorganisatie; er worden waarnemingen gedaan die soms als tendensen worden geduid. Al die punten komen, zoals het rapport meldt, vanuit de ervaringen opgedaan in het veld. Maar als je dan een antwoord wilt vinden, glijpen de punten zo maar weer tussen je vingers weg. Daarmee blijft het vaag. Wat kan dan de functie zijn van een strategisch beraad? En is een GS daarvoor?

Leiderschap

Op het punt van de behoefte aan leiderschap wordt ook een aantal kritische vragen gesteld. SGO stelt zich ten doel het leiderschap van de kerkenraden te versterken. Maar wat is de inhoud van dat leiderschap? Ontbreekt dat? Wie naar het leiderschap van Mozes kijkt: richting geven aan een volk met het doel het ergens te brengen, ziet ook in onze tijd vele leiders die zich zo opstellen. Dus waar ligt het probleem? Ligt dat bij de invulling ervan? En zitten we dan niet snel op het vlak van de maakbaarheid? Je maakt een vijfjarenplan, zet daar strakke leiding op en klaar. Maar werkt het zo? Is niet veel meer de vraag aan de orde: hoe kom je daar als gemeente? Dan zit je in het hart van de gemeenteopbouw: een sterke kerkenraad én een sterke gemeente, levend vanuit het geloof dat binnen die gemeente iedereen elkaar nodig heeft. Je kijkt zelf door de ogen van je broeder en zuster om te zien waarvoor deze jou nodig heeft. Geestelijk leiderschap? Laten we niet vergeten: Eén overziet het maar. Door het Woord van God, door de verkondiging daarvan, plant zich een gemeente voort en wordt de kerk wat ze is: een moeder die nieuw leven voortbrengt. Dan praten we niet over maakbaarheid, maar over ontstaanbaarheid. Verwonderd over het nieuwe leven dat God geeft.

Te Velde zet in zijn bijdrage wat kritische kanttekeningen bij de gevraagde strategische discussie. Laten we vooral letten op wat het SGO is: een basisvoorziening voor dienstverlening op inderdaad velerlei terrein. Dat is nog iets anders als een spin in het web waar alles samenkomt. In het rapport komen deputaten zijns inziens terecht niet met een visie, ondanks de vele terechte waarnemingen die ze doen in kerkelijk Nederland. Het werk is wel visiegestuurd, maar laat de synode zich hoeden voor het doen van het geven van een eigen 'synodale' visie op van alles en nog wat. Het SGO is een instrument en de kernvraag die nu beantwoord dient te worden is: functioneert dat instrument zoals wij dat willen. Gezien de verwevenheid met veel andere deputaatschappen is het nu voeren van een strategisch beraad daarom onverstandig. Dat zal in de grote samenhang van de generale organisatie en de onderlinge afstemming van deputaatschappen een plek moeten krijgen. Ook door anderen wordt bepleit dat SGO zich vooral inzet op zijn hoofdtaak: gemeenteopbouw.

Verandering structuur

Er worden vragen gesteld over de verhouding tussen het SGO en de Theologische Universiteit. Het onderwerp 'gemeenteopbouw' is daar de afgelopen jaren wat doodgebloed. Zijn we bezig geweest om binnen de kerken elkaars concurrenten te creëren? En nu blijkt dat het SGO minder aan visievorming toekomt omdat dienstverlening op maat veel tijd vraagt – spannen we daarmee dan niet het paard achter de wagen? We hobbelen bij wijze van spreke van incident naar incident, terwijl voor een fundamentele theologische bezinning geen geld meer is. Zou het geen optie zijn dat te herorganiseren? Fundamentele bezinning in Kampen – en dan regionale dienstencentra. Dat is voor de perifere kerken ook wat beter betaalbaar.

Werkdruk en financiën

Verderop in het rapport is sprake van werkdruk. Het zal ongetwijfeld waar zijn. Maar als je naar het tabelletje van activiteiten kijkt is het lastig dat te herleiden naar die werkdruk: 193 per jaar, verdeeld over 4,75 fte? Is dat veel? Moeilijk een antwoord op te geven zonder bredere gegevens. Tegelijkertijd valt het op dat er geen extra mankracht wordt gevraagd. Kan hier wat meer inzicht in gegeven worden? Wat wordt bedoeld als er staat dat er 2,7 fte aan overhead is? Is dat niet wat veel?

Een ander punt rond de financiën: deputaten zien het als een uitdaging de kosten per lid omlaag te brengen. Maar dan beland je dus wel in de rode cijfers. Is dat logisch? En, als deputaten toch aan het uitdelen zijn, zou het niet mogelijk zijn om het blokabonnement op de ambtsdragermap los te laten en de inhoud gewoon op de site te zetten? Daar staat zoveel materiaal in. Dat verdient een breder publiek. In hoeverre kun je verder de kosten in je tarieven doorberekenen aan de klant? Ook worden wat kanttekeningen geplaatst bij klachten die ook in andere rapporten te lezen zijn, namelijk dat er zo weinig gebruik gemaakt wordt (door o.a. predikanten) van het cursusaanbod. Ligt dat aan de gebruikers (die kunnen kiezen uit een royaal aanbod), of ook aan de leveranciers?

Een korte inventarisatie van overige vragen levert het volgende op:

- richt het SGO zich op vrijwilligers (waar de kerk toch op drijft) of op de professional?
- het GemeenteNproject is overgenomen – maar hoe kijken deputaten tegen de toekomst ervan aan? Is dat iets om elke tien jaar of zo te vernieuwen als er een nieuwe generatie jeugd aantreedt?
- in het rapport is niets te vinden over het overnemen van het werk van het deputaatschap integratie mensen met beperkingen, noch over de 0,2 fte die Depin daarvoor vraagt.

De nadruk die in het werk van SGO ligt op de jeugd vindt brede waardering. Het grote aantal kerkverlaters onder jongeren moet de kerken echt een zorg zijn. Het concept van de lerende gemeente is een goed uitgangspunt om de soms verstarde standpunten, waarin het lijkt of we het allemaal wel weten, in beweging te krijgen. Een lerende gemeente, van jong tot oud, is ook een stimulerende gemeente voor de jeugd.

Deputaten danken de vergadering voor de toon waarop de discussie wordt gevoerd – en richten een speciaal woord van dank tot de aanwezige medewerkers van het steunpunt. Er zijn prachtige dingen gezegd, waar SGO nu of later verder mee kan. Ze zien liever een kritische vergadering dan een aai over de bol. Met de gevoerde discussie heeft de vergadering zelf al een zekere invulling gegeven aan het gevraagde strategisch overleg. De behoefte aan dat strategisch beraad vindt zijn grond daarin dat het SGO door het werk wat hij doet vele dingen tegenkomt. Het is niet de bedoeling op al die punten meteen een visie te gaan ontwikkelen, maar al die waarnemingen samen vormen wel de basis voor het materiaal dat je wilt gaan ontwikkelen. Dat doe je immers niet in een vacuüm. Deputaten kunnen zich goed voorstellen dat de vergadering moeilijk grip kan krijgen op wat er allemaal in het rapport genoemd wordt. Dat geldt voor henzelf feitelijk ook. Vandaar de vraag: wat doen we hiermee? Misschien thematiseren, zoals in de vergadering gesuggereerd? Dat idee zal zeker bekeken worden. Het leek deputaten goed om al die waarnemingen niet achter te houden, maar ze te delen met de opdrachtgever, de synode.

Over de verhouding met Kampen kan Walinga, die namens deputaten het woord voert, kort zijn. De idee dat de dienstverlening vanuit Kampen is doodgebloed komt niet van het SGO. Laat staan dat er op dat punt in Kampen iets fundamenteel mis zou zijn. Maar over de verhouding tussen visievorming en concrete dienstverlening is wel veel overleg nodig. Het zou goed zijn om daar in het brede verband van organisatie en afstemming op terug te komen.

De directeur van het steunpunt, Van Dongen, gaat in op zaken rondom de bedrijfsvoering. Dit keer is er geen specificatie van het werk meegezonden als bijlage bij het rapport, maar deze is op het kantoor wel beschikbaar. Daaruit kan ook helder worden wat bedoeld is met de werkdruk. Indien de vergadering dat wenst ligt het ter inzage.

Voor de medewerkers zou het, als je alles wilt doen wat langs komt, geen probleem zijn om 24 uur per dag bezig te zijn. Je moet dus echt in de gaten houden wat wel en wat niet opgepakt wordt. Planning is daarom van essentiële waarde, ook al kun je, door inzet van freelancers en vrijwilligers, wellicht best wat extra inkomsten genereren. Prioritering is niet alleen een modewoord, maar voor SGO ook een sleutelwoord, waarbij gestreefd wordt naar een min of meer evenredige verdeling tussen ontwikkeling en dienstverlening.

Wat betreft de overhead. Onder overhead wordt datgene verstaan wat niet direct verbonden is aan een concrete opdrachtgever. Het belangrijkste onderdeel daarvan is ontwikkelen van materiaal. Het betreft dus niet enkel ondersteuning en facilitering!

De idee om te komen tot regionale steunpunten ziet hij niet zo zitten. Er wordt wel zoveel mogelijk gewerkt met vrijwilligers in de regio. Wanneer kerken vanuit het kostenaspect afzien van een verzoek om hulp zouden ze dat moeten melden. Daar valt vrijwel altijd een mouw aan te passen. Maar regio-kantoren zijn eenvoudigweg te duur.

De opmerking die deputaten maken over de geringe animo van predikanten voor het aangeboden cursusmateriaal moet in die zin verstaan worden dat naar de waarneming van het SGO de kerkenraden te weinig de predikanten stimuleren om continu met hun vak bezig te blijven. Permanente educatie is nog niet gemeengoed in de kerken – en dat zou het wel moeten zijn. En dat geldt niet alleen de predikanten overigens, maar feitelijk alle ambtsdragers.

Of er in het cursusaanbod meer keuzes gemaakt moeten worden richting óf de professional óf de vrijwilliger is moeilijk aan te geven. SGO werkt sterk vraaggestuurd. Bovendien zit de professional vaak in een team met de vrijwilliger. Het is daarom de vraag of je dit onderscheid zo moet maken. De idee om het blokabonnement af te schaffen en het materiaal breed ter beschikking te stellen wordt door deputaten meegenomen.

Met plezier hebben deputaten geluisterd naar de bijdragen inzake het leiderschap. In de suggestie als zouden ze willen uitgaan van een maakbare kerk-samenleving herkennen ze zich niet. Met plannen en doelen trek je het niet als je je ten diepste afhankelijk weet. Dan geef je ruimte om dingen te laten ontstaan.

Het GemeenteNproject is een zelfstandig aan SGO hangend geheel. Er wordt nu intensief overleg gevoerd over welke keuzes er in het beleid richting de jongeren gemaakt moeten worden. Het huidige format lijkt niet zo adequaat meer. Hierover wordt onder andere overleg gevoerd met *Tijd voor Actie*, een overleg dat in mei zal worden afgerond.

Besluitvorming

Er worden geen amendementen ingediend. Wel wordt in overleg met deputaten in Besluit 2 een bijbelse grondhouding vastgelegd, gebaseerd op Efeze 5, die bij de medewerkers van het SGO aanwezig moet zijn. Besluit 3 betreffende de financiën en de werkdruk zal genomen worden na nadere specificatie van de gewerkte uren.

Besluit 1 is met algemene stemmen genomen, waarbij Walinga als deputaat en Kruizinga als medewerker van het SGO buiten stemming blijven.

Besluit 2 is genomen met 1 onthouding.

Artikel 80

10-10-2008

Benoeming deputaten steunpunt gemeenteopbouw

Op voordracht van het moderamen benoemt de synode de volgende deputaten steunpunt gemeenteopbouw:

<i>primi</i>	<i>aftredend</i>
J.P. Crielaard, Veenendaal	2011
G. den Dulk, Den Haag	2014
D. Roose, Apeldoorn	2011
J.F. Walinga, Zoetermeer (s)	2011

Artikel 81

13-06-2008

Reactie op rapport deputaten steunpunt gemeenteopbouw

Voorstel: commissie Gelderland

Materiaal:

brief van de Gereformeerde Kerk te Drachten-Oost d.d. 22 februari 2008 met een reactie op het rapport van deputaten steunpunt gemeente opbouw.

Besluit:

de kerk te Drachten-Oost te antwoorden:

Weleerwaarde en eerwaarde broeders,

De synode heeft uw brief met een reactie op het rapport deputaten SGO ontvangen. De door u in uw brief aangesneden zaken zijn bij de behandeling van het rapport besproken. Wij danken u voor uw bijdrage aan de oordeelsvorming.

Het besluit is met algemene stemmen genomen.